

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा: एप्रिल / मे – २०२४

प्रथम वर्ष

सत्र- १

विषय:- भारतीय अर्थव्यवस्था(भाग-१) (ECG-101)

दिनांक: १०/०५/२०२४

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना :सर्व प्रश्न सोडवा.

- प्रश्न १. दीर्घोत्तरीप्रश्नसोडवा (कोणतेहीदोन) (४०)
१. विकसनशील अर्थव्यवस्था म्हणून भारतीय अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 २. लोकसंख्या संक्रमणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
 ३. स्वातंत्र्यापूर्वीच्या भारतातील जमिनीच्या कार्यप्रणालीचे संक्षिप्त वर्णन करा.
 ४. शेतमजुरांची व्याख्या करा आणि शेतमजुरांची वैशिष्ट्ये लिहा.
- प्रश्न २. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेहीतीन) (30)
१. 'भारत एक द्वंद्वत्मक अर्थव्यवस्था' लिहा.
 २. भारतातील उच्च जन्मदराची कारणे स्पष्ट करा.
 ३. भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ४. शेतमजुरांची स्थिती सुधारण्यासाठी केलेल्या उपाययोजना लिहा.
 ५. दारिद्र्य निर्मूलनाचे उपाय सांगा.
- प्रश्न ३. टीपा लिहा. (कोणत्याहीदोन) (30)
१. भारतातील पीक पद्धतीच्या आकृति बंधाची वैशिष्ट्ये
 २. सहकारी शेती
 ३. नियोजन आणि कृषी विकास
 ४. भारतातील कृषी विपणनातील दोष

Translation in English
Sub: Indian Economy (Part-I) (ECG-101)

	Instructions: Attempt all questions.	
Q.1.	Answer in detail (Any Two)	(40)
1.	Explain the characteristics of Indian economy as developing economy	
2.	Explain the demographic transition theory	
3.	Explain in brief land tenure systems in India before independence	
4.	Define agricultural labor and write the features of agricultural labors	
Q.2.	Answer in brief (Any Three)	(30)
1.	Write 'India – a dualistic economy'	
2.	Explain the causes of high birth rate in India	
3.	Explain the importance of agriculture in Indian economy	
4.	Write the measures for the improvement of the condition of agricultural labors	
5.	Explain the measures to eradicate poverty	
Q.3.	Write short notes. (Any Two)	(30)
1.	Features of cropping pattern in India	
2.	Co-operative farming	
3.	Planning and agricultural development	
4.	Defects of agricultural marketing in India	